**Valtakunnansyyttäjä** 19.1.2023 SY/2719/2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Lausuntopyyntönne 20.12.2022, HE 291/2022 vp

**Syyttäjälaitoksen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ajoneuvolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi**

Hallituksen esitys sisältää muun ohella päästömanipulaation torjumiseen tähtäävää sääntelyä, jolla tavoitellaan ympäristölle ja ihmisten terveydelle haitallisten liikenteen päästöjen vähentämistä. Esityksen mukaan ajoneuvojen päästömanipulaatioon käytettävien laitteiden myynti, käyttö ja asentaminen olisi kiellettyä. Kiellon rikkomisesta seuraisi liikennevirhemaksu tai seuraamusmaksu, jotka ovat hallinnollisia seuraamuksia. Seuraamusmaksun määräisi Liikenne- ja viestintävirasto. Liikennevirhemaksun määräisi poliisi, Tulli tai Rajavartiolaitos.

Syyttäjälaitos pitää päästömanipulaation kieltävän sääntelyn selventämistä ja laajentamista kannatettavana, ja pitää perusteltuna sitä, että kiellon tehosteeksi valitaan esitysluonnoksen mukaisesti hallinnollinen seuraamus rikosoikeudellisen järjestelmän asemesta. Liikennevirhemaksun määräämistä koskevat menettelysäännökset sisältyvät jo voimassa olevaan tieliikennelakiin ja seuraamusmaksusta säädetään voimassa olevassa ajoneuvolain 10 luvussa.

Syyttäjälaitos toteaa, että päästömanipulaatiolaitteiden tarjonnan vähentämisen kannalta todennäköisesti tehokkainta olisi laitteiden markkinoinnin kieltäminen myynnin ja asentamisen ohella, mutta esityksen mukaan markkinointikieltoa ei ole pidetty mahdollisena toteuttaa.

Ehdotetun sanktiojärjestelmän haasteena tulee oletettavasti olemaan asetettujen kieltojen valvonta yleensä ja oletettavasti erityisesti päästömanipulaatiopalveluja tarjoavien yritysten saaminen vastuuseen päästömanipulaatiolaitteiden myymisestä ja

asentamisesta ajoneuvoihin. Yritysten kiinnijäämisriskin kannalta tärkeää olisikin jatkossa saada laitteen asentaja ja/tai myyjä selville mahdollisimman usein samassa yhteydessä, kun päästömanipulaatio paljastuu ajoneuvon tienvarsitarkastuksessa tai muun valvonnan yhteydessä. Laitteen alkuperän selvittämiseen on siksi aiheellista kiinnittää huomiota siinä vaiheessa, kun ajoneuvon kuljettajan tai haltijan vastuuta päästömanipulaatiosta selvitetään. Vastuun kohdentuminen toivotulla tavalla talouden toimijoihin liikenteenharjoittajien lisäksi edellyttää myös sujuvaa tiedonvaihtoa ajoneuvojen tienvarsitarkastuksia suorittavien viranomaisten ja seuraamusmaksusta päättävän Liikenne- ja viestintäviraston välillä.

Syyttäjälaitos on lausuessaan ajoneuvolain kokonaisuudistusta koskevasta hallituksen esityksestä 177/2020 vp kiinnittänyt huomiota tuolloin talouden toimijoille esitetyn seuraamusmaksun suuruuteen ja nostanut esille kysymyksen siitä, täyttääkö maksun enimmäissuuruus 30.000 euroa tehokkuuden ja varoittavuuden vaatimukset ottaen huomioon valvonnan kohteena olevien toimijoiden taloudellinen asema ja ajateltavissa olevien rikkomusten laatu. Käsiteltävänä olevan esityksen yhteydessä olisi ollut hyvä kuulla voimassa olevasta seuraamusmaksusääntelystä mahdollisesti saaduista kokemuksista, joiden pohjalta seuraamusjärjestelmän toimivuutta ja esitetyn maksun määrällistä (enintään 30.000/3.000 euroa) oikeasuhtaisuutta olisi hyvät edellytykset arvioida.

Esityksellä ei ole nähtävissä olevia resurssivaikutuksia Syyttäjälaitoksen toimintaan.

Jukka Rappe

apulaisvaltakunnansyyttäjä

Sampsa Hakala

valtionsyyttäjä

Yhteystiedot

Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto

Lintulahdenkuja 4, 00530 Helsinki

Puhelin 029 56 20800, faksi 029 56 20888

valtakunnansyyttaja.syyttaja@oikeus.fi

**Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus**
Sampsa Hakala
Valtionsyyttäjä
Syyttäjälaitos
sampsa.hakala@oikeus.fi

**Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus**
Jukka Rappe
Apulaisvaltakunnansyyttäjä
Syyttäjälaitos
jukka.rappe@oikeus.fi